

Αθήνα, 27 Απριλίου 1988

Γ.3

Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Παναγιώτης Ρουμελιώτης έκανε σήμερα τις ακόλουθες δηλώσεις για τις εξελίξεις της οικονομίας κατά το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους:

1. Το τέλος του 1987 οριοθετεί και τη λήξη του διετούς σταθεροποιητικού προγράμματος. Το πρόγραμμα πέτυχε να βελτιώσει τις βασικές ανισορροπίες που χαρακτηρίζουν την Ελληνική Οικονομία και να θέσει έτσι τις βάσεις - προϋποθέσεις για μιά αυτοσυντηρούμενη οικονομική ανάπτυξη της οποίας η χρηματοδότηση δεν θα απαιτεί εξισορροπητικό δημόσιο δανεισμό από την αλλοδαπή.

Το πέρασμα από τη σταθεροποίηση στην ανάκαμψη είναι ιδιαίτερα κρίσιμο και απαιτεί τη συναίνεση και τη συμβολή όλων των παραγωγικών φορέων προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί το κόστος αυτής της μετάβασης.

Με τα δεδομένα αυτά η Κυβέρνηση ήταν ιδιαίτερα προσεκτική κατά τη χάραξη οικονομικής πολιτικής για το 1988. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση επέμεινε στην αυστηρή εφαρμογή της νέας εισοδηματικής πολιτικής διότι διαφορετικά η ανάκαμψη θα συνοδευθεί από έξαρση των πληθωριστικών πιέσεων, οι οποίες θα "πνίξουν" την αναπτυξιακή διαδικασία στη γέννησή της. Η οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης, για το 1988 αν και σαφώς αναπτυξιακή, δεν αποβλέπει σε μιά θεαματική αύξηση της απασχόλησης, της παραγωγής και του εισοδήματος, μέσα από την κατανάλωση, αλλά κύρια σε μιά διαρθρωτική παρέμβαση μέσα από την επιτάχυνση των παραγωγικών επενδύσεων.

Τα μέχρι σήμερα στοιχεία δείχνουν κατά τρόπο ξεκάθαρο, ότι η οικονομία κινείται μέσα στα πλαίσια που χάραξε η οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης για το 1988.

Έτσι μέσα στο πρώτο τρίμηνο του έτους η αύξηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή ήταν 2,4% έναντι 4,7% την αντίστοιχη περίοδο του 1987. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι η επιβράδυνση του πληθωρισμού παρατηρείται ενώ συγχρόνως έχουμε εμφανή ανάκαμψη στην εγχώρια δαπάνη, τόσο την επενδυτική όσο και την καταναλωτική.

Τα διαθέσιμα στοιχεία που υπάρχουν για το πρώτο τρίμηνο του έτους ενισχύουν τις αρχικές προβλέψεις που είχαν γίνει από το ΥΠ.ΕΘ.Ο., σύμφωνα με τις οποίες: Το 1988 θα έχουμε μια σαφή αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της τάξης του 2% και ότι στην αύξηση αυτή θα συμβάλει κυρίως η ανάκαμψη των επεδύσεων τόσο του Ιδιωτικού όσο και του Δημόσιου τομέα της οικονομίας.

Οι εξελίξεις στα βασικά στοιχεία της συνολικής ζήτησης και της παραγωγής εμφανίζονται ως εξής:

2. Επενδύσεις

(α) Ιδιωτικές

Το 1987 οι επενδύσεις των ιδιωτών αυξήθηκαν κατά 4% σε σταθερές τιμές. Η αύξηση αυτή προήλθε από την αύξηση των επενδύσεων τόσο σε εξοπλισμό όσο και σε κατασκευές. Επιπλέον το 1987 τα επιχειρηματικά κέρδη σημείωσαν σημαντική άνοδο για δεύτερη συνεχή χρονιά. Η εξέλιξη αυτή αποτελεί παράγοντα ιδιαίτερα ευνοϊκό για την πραγματοποίηση επενδύσεων. Η βελτίωση αυτή του επενδυτικού κλίματος διαπιστώνεται και στην πρόσφατη τριμηνιαία έρευνα του ΙΟΒΕ.

Η ανοδική πορεία των επενδύσεων επιβεβαιώνεται και από τα στατιστικά στοιχεία για επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στον αναπτυξιακό νόμο 1262/82. Μέσα στο 1987 έχουν υπαχθεί επενδύσεις ύψους 145,7 δισ. δρχ. Το ποσό αυτό είναι αυξημένο κατά 39% έναντι του 1986. Ειδικότερα στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας η αύξηση ήταν 50%. Η ολοκλήρωση αυτών των επενδύσεων προβλέπεται να δημιουργήσει περίπου 20.000 νέες θέσεις εργασίας. Η τάση αυτή συνεχίζεται με επιταχυνόμενο ρυθμό κατά τους πρώτους μήνες του 1988.

Ήδη στο πρώτο δίμηνο του έτους έχουν υπαχθεί στον νόμο επενδύσεις ύψους 24,5 δισεκ.δρχ. έναντι 12,3 δισεκ.δρχ. την αντίστοιχη περίοδο του 1987. Παρατηρείται δηλαδή διπλασιασμός στο ύψος των υπαγωγών. Σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις του δευτερογενούς τομέα, έχουμε σχεδόν τετραπλασιασμό του ύψους των επενδύσεων, εφόσον οι υπαγωγές από 5,1 δισ.δρχ. που ήταν το πρώτο δίμηνο του 1987, ανήλθαν στα 19 περίπου δισ. δρχ. την αντίστοιχη περίοδο του 1988. Αυξημένη εμφανίζεται και η επενδυτική δραστηριότητα στις οικοδομές. Συγκεκριμένα μέσα στο πρώτο δίμηνο του 1988 ο όγκος των νέων οικοδομών είναι αυξημένος κατά 30% περίπου. Η αύξηση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, διότι κατά το ίδιο διάστημα εμφανίσθηκαν τα προβλήματα εφαρμογής του νέου ΓΟΚ, γεγονός που επηρέασε αρνητικά την έκδοση νέων οικοδομικών αδειών στον νομό Αττικής. Η έντονη οικοδομική δραστηριότητα αντανakλάται και στις πωλήσεις τσιμέντου στο εσωτερικό κατά 'το πρώτο δίμηνο του 1988, που είναι αυξημένες κατά 14% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 1987. Δεδομένου ότι η κατανάλωση τσιμέντου αποτελεί τον πιο ασφαλή δείκτη -οδηγό της πορείας της οικοδομικής δραστηριότητας, η πρόβλεψη για αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων στις οικοδομές κατά 10% σε όγκο θεωρείται ρεαλιστική.

(β) Δημόσιες

Οι Δημόσιες επενδύσεις είναι το κυριώτερο μέσο με το οποίο η Κυβέρνηση ασκεί την αναπτυξιακή της πολιτική. Κατά το 1988 τόσο το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων όσο και οι επενδύσεις των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών προβλέπεται ότι θα συμβάλουν σημαντικά στην ανάκαμψη και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας. Πιο αναλυτικά σύμφωνα με τα ετήσια προγράμματα που υπάρχουν, για το 1988, οι επενδύσεις της Κεντρικής διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα αυξηθούν κατά 22,5% σε τρέχουσες τιμές, ενώ οι επενδύσεις των Δημοσίων Επιχειρήσεων θα αυξηθούν κατά 14%.

Τα στοιχεία του πρώτου τριμήνου που υπάρχουν δείχνουν ότι οι πληρωμές για επενδύσεις παρουσίασαν επιτάχυνση στην περίοδο αυτή.

Οι πληρωμές του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων στην περίοδο Ιανουαρίου-Μαρτίου του 1988 παρουσιάζουν αύξηση 62,3% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 1987. Η αύξηση αυτή είναι ιδιαίτερα υψηλή και ασφαλώς θα επιβραδυνθεί στους επόμενους μήνες, έτσι ώστε οι πληρωμές να κινηθούν μέσα στα πλαίσια του ετήσιου προγράμματος.

Εξ άλλου, ικανοποιητική εμφανίζεται και η εξέλιξη των παραλλήλων επενδύσεων και ειδικότερα των Επενδύσεων των μεγαλύτερων επιχειρήσεων της χώρας, όπως της Δ.Ε.Η. και του Ο.Τ.Ε. Μέσα στο πρώτο τρίμηνο απορροφήθηκε το 21,4% του συνόλου των ετησίων πιστώσεων για επενδύσεις στον Ο.Τ.Ε., με αποτέλεσμα στο πρώτο τρίμηνο οι πληρωμές για επενδύσεις να παρουσιάζουν αύξηση κατά 35,9% έναντι της αντίστοιχης περυσινής περιόδου. Ομοίως οι πληρωμές για τις επενδύσεις της Δ.Ε.Η. στο πρώτο τρίμηνο του έτους παρουσιάζουν αύξηση 19,3% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 1987.

Οι εξελίξεις αυτές, παράλληλα με τα επενδυτικά προγράμματα των λοιπών Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, μάς οδηγούν στην πρόβλεψη ότι για το 1988 οι επενδύσεις του Δημόσιου Τομέα της Οικονομίας θα αυξηθούν τουλάχιστον κατά 5-6 σε σταθερές τιμές.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η εξέλιξη της μεταποιητικής παραγωγής, που αναφέρεται στην παραγωγή των κεφαλαιουχικών αγαθών, είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική. Τον Ιανουάριο ο σχετικός δείκτης παραγωγής της ομάδας των κεφαλαιουχικών αγαθών "έτρεχε" με ετήσιο ρυθμό 10,1%. Η αύξηση είναι σημαντική, δεδομένου ότι ο δείκτης αυτός θεωρείται "πρόκριμα" για την παραπέρα εξέλιξη της επενδυτικής δραστηριότητας στη χώρα.

3. Παραγωγή

Το 1987 παρατηρήθηκε μείωση στη Βιομηχανική Παραγωγή κατά 2% περίπου. Η μείωση αυτή, σε συνδυασμό και με τη μείωση του προϊόντος της πρωτογενούς παραγωγής κατά 4,5%, οδήγησε σε πτώση του Α.Ε.Π. κατά 0,6%. Η πτωτική αυτή τάση στη μεταποιητική παραγωγή, που ήταν απόρροια του σταθεροποιητικού προγράμματος, ανακόπηκε στο τελευταίο τρίμηνο του 1987 και παρουσίασε βελτίωση τους πρώτους μήνες του 1988.

Πιο αναλυτικά με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία του δείκτη της μεταποιητικής παραγωγής της ΕΣΥΕ το τρίτο τρίμηνο "έτρεχε" με ετήσιο ρυθμό - 7,8%. Αντίθετα στο τελευταίο τρίμηνο του 1987 ο δείκτης "έτρεχε" με ρυθμό +8,2%. Τον Ιανουάριο του 1988 έναντι του Ιανουαρίου 1987 ο δείκτης αυξήθηκε κατά 10,2%. Η ετήσια αύξηση που προκύπτει από τη μηνιαία αύξηση του δείκτη έναντι του Δεκεμβρίου 1987 (εποχικά διορθωμένα στοιχεία) είναι ιδιαίτερα υψηλή. Εξ άλλου, σύμφωνα με τη μηνιαία έρευνα της οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ, τον Φεβρουάριο υπάρχει ενίσχυση των προσδοκιών για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες.

Η εξέλιξη των επιμέρους κατηγοριών που απαρτίζουν τον Γενικό Δείκτη Βιομηχανικής παραγωγής τον Ιανουάριο του 1988, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 1987, παρουσιάζεται ως εξής:

Ο Δείκτης των ορυχείων αυξήθηκε κατά 14,2%, του Ηλεκτρισμού-Φωταερίου κατά 7,2% και της μεταποίησης κατά 10,2%. Ο δείκτης παραγωγής των κεφαλαιουχικών αγαθών αυξήθηκε κατά 10,1%, των καταναλωτικών κατά 11,8%, ενώ μείωση παρουσίασε ο δείκτης των διαρκών καταναλωτικών αγαθών κατά 1,9%, γεγονός που θα πρέπει να συνδεθεί με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις του κλάδου, συνέπεια της νέας μείωσης του ρυθμιστικού φόρου.

Η κατασκευαστική δραστηριότητα, όπως τονίσθηκε και προηγουμένως, παρουσιάζεται ιδιαίτερα έντονη. Με δεδομένη την αύξηση του αριθμού των αδειών για νέες οικοδομές και τις εκταμιεύσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, το προϊόν των κατασκευών, ύστερα από τις μειώσεις των δύο προηγούμενων ετών κατά 2-2,5%, εκτιμάται να αυξηθεί κατά 5% περίπου.

Οι παραπάνω εξελίξεις επιτρέπουν την πρόβλεψη ότι το 1988 το προϊόν του δευτερογενή τομέα της οικονομίας θα αυξηθεί κατά 2,5%.

Σε ό,τι αφορά την εξέλιξη της πρωτογενούς παραγωγής, με βάση τις καλλιεργούμενες εκτάσεις και σε συνδυασμό με τη βελτίωση των στρεμματικών αποδόσεων, το προϊόν θα αυξηθεί κατά 5-6% σε σταθερές τιμές.

Η ανάκαμψη του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας θα επηρεάσει ευνοϊκά την εξέλιξη του τομέα των υπηρεσιών και ειδικότερα των μεταφορών, του εμπορίου και των τραπεζών. Τα στοιχεία αυτά σε συνδυασμό με τα στοιχεία που καθορίζουν τη Δημόσια Κατανάλωση, μάς επιτρέπουν να αναμένουμε μέσα στο 1988 μια επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης του προϊόντος του τριτογενή τομέα, που το 1987 αυξήθηκε σε όγκο μόνο κατά 0,6%.

Οι εξελίξεις αυτές επιτρέπουν την πρόβλεψη ότι η αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος το 1988, εφόσον δεν υπάρξουν δυσμενείς εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον, θα πρέπει να τοποθετείται στο 2-2,5%.

Η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας που αναλύθηκε παραπάνω, είχε σαν αποτέλεσμα τη βελτίωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ο.Α.Ε.Δ. από τις αρχές του 1988 το ποσοστό ανεργίας βελτιώνεται συνεχώς.

Έτσι, το σύνολο των απασχολούμενων μισθωτών τον Μάρτιο του 1988 αυξήθηκε κατά 3,0% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του περασμένου χρόνου και έφθασε τα 1.766,2 χιλ. άτομα. Το υπόλοιπο των εγγεγραμμένων ανέργων ήταν 142.910 τον Μάρτιο του 1987 και εφέτος τον ίδιο μήνα έφθασαν στους 132.978, δηλαδή μειώθηκαν κατά 6,9% (1987:+7,7% 1986:+30%). Το ποσοστό ανεργίας από 7,7% τον Μάρτιο του 1987 μειώθηκε σε 7,0% τον εφετινό Μάρτιο.

4. Ιδιωτική Κατανάλωση

Η εισοδηματική πολιτική που ισχύει για τον Δημόσιο Τομέα και η οποία σε γενικές γραμμές εφαρμόζεται και στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, επιτρέπει την αύξηση του πραγματικού ιδιωτικού εισοδήματος κατά 2-3%. Η αύξηση αυτή θεωρείται αρκετή και επειδή είναι ίση με τον ρυθμό ανόδου του Α.Ε.Π., εκτιμάται ότι δεν θα προκαλέσει από πλευράς ζήτησης ενίσχυση των πληθωριστικών πιέσεων. Η αύξηση αυτή στο διαθέσιμο εισόδημα θεωρείται ικανή να πετύχει μικρή αύξηση της Εθνικής Ιδιωτικής Κατανάλωσης, (η οποία σύμφωνα με τις προσωρινές εκτιμήσεις το 1987 μειώθηκε κατά 0,7%) και να βελτιώσει τη μέση ροπή για αποταμίευση των ιδιωτών.

Τα στοιχεία που υπάρχουν δείχνουν βελτίωση της καταναλωτικής δαπάνης, ενώ τα στοιχεία των καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα παρουσιάζουν σημαντική βελτίωση.

Πιο αναλυτικά ο δείκτης αξίας λιανικών πωλήσεων στο 12μηνο που έληξε τον Ιανουάριο 1988 "έτρεχε" με ετήσιο ρυθμό γύρω στο 26,0%. Βέβαια η αύξηση αυτή έχει επηρεασθεί από εξωγενείς παράγοντες (περίοδος εκπτώσεων κ.λ.π.) Ασφαλέστερη ένδειξη αποτελεί η πορεία του δείκτη της ομάδας καταναλωτικών αγαθών του δείκτη μεταποιητικής παραγωγής, που αυξήθηκε τον Ιανουάριο 1988 κατά 11,2%.

Εξ'άλλου, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας του IOBE, η συνολική ζήτηση για τα καταναλωτικά αγαθά τον Φεβρουάριο θεωρείται κανονική, με αποτέλεσμα να ενισχύονται οι προβλέψεις που εμφανίζουν αύξηση της εγχώριας δαπάνης.

5. Τιμές

Από στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας προκύπτει ότι κατά τον Μάρτιο 1987 ο τιμάρριθμος παρουσίασε αύξηση κατά 3%. Η αύξηση του φετεινού Μαρτίου ήταν μια από τις μικρότερες των τελευταίων ετών.

Τον Μάρτιο και του 1987 και του 1986 ο τιμάρριθμος είχε αυξηθεί κατά 3,2% λόγω κυρίως της επαναφοράς των τιμών στα κανονικά τους επίπεδα μετά τις εκπτώσεις του Φεβρουαρίου. Για τον λόγο αυτόν ο Μάρτιος είναι ένας από τους μήνες του έτους με την πιο έντονη εποχικότητα. Πάντως η αύξηση του φετεινού Μαρτίου είναι μια από τις μικρότερες των τελευταίων ετών. Το αποτέλεσμα αυτό κρίνεται ικανοποιητικό αν συνδυασθεί με τη μείωση που εμφάνισε ο τιμάρριθμος τους δύο προηγούμενους μήνες.

Ύστερα από την αύξηση αυτή, ο τιμάρριθμος συνολικά για το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους εμφανίζει άνοδο 2,4%, έναντι 4,7% και 4,8% τα αντίστοιχα τρίμηνα του 1987 και 1986.

Ο πληθωρισμός σε ετήσια βάση "έτρεχε" τον Μάρτιο με ρυθμό 13,2%, έναντι αντίστοιχων ρυθμών 16,8% και 24,8% τον ίδιο μήνα του 1987 και του 1986. Ο ρυθμός αυτός αύξησης του τιμαρίθμου είναι ο μικρότερος από το 1977.

Η αύξηση του Δείκτη κατά 3,0% τον Μάρτιο 1988, προέρχεται κατά κύριο λόγο, από τις αυξήσεις των δεικτών της ομάδας " Ενδυση-Υπόδηση", "Υγεία-ατομική καθαριότητα" και "Διαρκή αγαθά και είδη άμεσης κατανάλωσης νοικοκυριού".

Οι δείκτες των υπόλοιπων ομάδων είχαν μικρή επίδραση στην τελική διαμόρφωση του Γενικού Δείκτη.

Τα παραπάνω στοιχεία, σε συνδυασμό και με την εξέλιξη των λοιπών μακροοικονομικών μεγεθών, μάς οδηγούν στην πρόβλεψη ότι κατά το 1988 ο πληθωρισμός θα επιβραδυνθεί ακόμα περισσότερο.

Όσον αφορά την άνοδο του δείκτη τιμών χονδρικής, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ, οι χονδρικές τιμές τον Φεβρουάριο αυξήθηκαν κατά 0,9% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο, ενώ κατά την ίδια σύγκριση των δεικτών των ετών 1987 και 1986 σημειώθηκε αύξηση 0,8% και 0,5% αντίστοιχα.

Η αύξηση του γενικού δείκτη κατά 0,9% τον Φεβρουάριο οφείλεται στην αύξηση των δεικτών των τομέων "Τελικά προϊόντα εγχώριας βιομηχανικής παραγωγής για εσωτερική κατανάλωση", "Εξαγόμενα προϊόντα εγχώριας πρωτογενούς παραγωγής" και "Τελικά προϊόντα προέλευσης εξωτερικού".

6. Ισοζύγιο Πληρωμών

Οι εξελίξεις στο ισοζύγιο πληρωμών κατά το δίμηνο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 1988 ήταν μέσα στα αναμενόμενα πλαίσια.

Η ελάχιστη αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (-408 εκ.δολλ. το '88 έναντι -404 εκ.δολλ.το '87) αποδίδεται στη συνεχιζόμενη επιδείνωση του εμπορικού σκέλους του ισοζυγίου. Πράγματι, η κατά 33% αύξηση των εισαγωγών χωρίς καύσιμα υποσκέλισε κατά πολύ την κατά 19% αύξηση των αντίστοιχων εξαγωγών, με αποτέλεσμα το εμπορικό έλλειμμα να σημειώσει άνοδο κατά 35% έναντι του '87 (το '87, την ίδια περίοδο, είχαμε κάμψη κατά 2,5% έναντι του '86).

Η αρνητική αυτή εξέλιξη του εμπορικού ισοζυγίου, απορροφήθηκε κατά το μεγαλύτερο ποσοστό από τη συνεχιζόμενη δυναμική διεύρυνση του πλεονάσματος των αδήλων συναλλαγών κατά 61% (έναντι 18% το '87 την ίδια περίοδο).

Με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα, τυχόν απαισιόδοξες προβλέψεις για την ετήσια εξέλιξη του ελλείμματος, κρίνονται ως αβάσιμες γιατί:

- 1.- Είναι κατ'εξοχήν εποχιακό το φαινόμενο της διαστολής αυτής του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών κατά το πρώτο πεντάμηνο κάθε έτους. Κι' αυτό γιατί οι περισσότερες εισαγωγές προϊόντων γίνονται τον χειμώνα, ενώ οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων αυξάνουν κυρίως το β' εξάμηνο του έτους ταυτόχρονα με τη μεγάλη αύξηση των συναλλαγματικών εισροών απ' τους άδηλους πόρους (τουριστικό).
- 2.- Η εποχιακή αυτή διόγκωση του ελλείμματος εντάθηκε και από την υποτίμηση, μέσα στο δίμηνο, του δολλαρίου έναντι της δραχμής κατά 0,6%.
- 3.- Όπως επανειλημμένα έχει αναφερθεί, η προσαρμογή της οικονομίας στο Κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο (με την εξάλειψη των χρηματικών προκαταβολών για εισαγωγές, την πρόσφατη μείωση του ρυθμιστικού φόρου επί των εισαγωγών και τη μείωση ή κατάργηση εξαγωγικών επιδοτήσεων) έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα την ενθάρρυνση των εισαγωγών και την αποδυνάμωση των εξαγωγών. Το άνοιγμα της οικονομίας στην Κοινοτική αγορά, έχει, λοιπόν, σαν φυσικό παρεπόμενο μια δομική (κατάργηση προστατευτισμού και αυτόνομης εμπορικής πολιτικής) ανακατάταξη που βραχυπρόθεσμα παίρνει τη μορφή ενισχυμένης εισαγωγικής διεϊσδυσης και επιβράδυνσης της προώθησης της εξαγωγικής επίδοσης.
- 4.- Η κάμψη των εξαγωγικών επιδοτήσεων, όπως έδειξε και το 1987, έπληξε κυρίως ορισμένους βιομηχανικούς εξαγωγικούς κλάδους εντάσεως εργασίας, που όμως αντιστάθμισαν αυτή την απώλεια απ' την εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος. Συνεπώς, εφέτος, η σχετική χαλάρωση της πολιτικής της σταθεροποίησης θα έχει ισχυρότερη ανασχετική επίπτωση στις εξαγωγικές επιδόσεις αυτών των κλάδων, τουλάχιστον κατά την πρώτη φάση αναπροσαρμογής τους με βάση τα νέα δεδομένα και μέχρις ότου βρεθούν νέα κυβερνητικά μέτρα υποβοήθησης τους.

- 5.- Βέβαια, οι δύο προαναφερθέντες παράγοντες ξεφεύγουν από το εποχιακό περίγραμμα ενός διμήνου ή τετραμήνου και φυσικό είναι να επιδράσουν καθ'όλο το έτος στη διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος, που εξ άλλου θα υφίσταται το βάρος μιας ταχύτερης οικονομικής ανάπτυξης. Ας σημειωθεί πάντως, ότι η προβλεπόμενη επιβράδυνση της διολίσθησης της δραχμής, με δεδομένη αυτή τη μεγέθυνση του ΑΕΠ, μάλλον θα συγκρατήσει μια υπερβολική διόγκωση του ελλείμματος, περιορίζοντας σ'ένα βαθμό και τις πληθωριστικές προσδοκίες.
- 6.- Η ελπίδα για λογική συγκράτηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μέσα στα επιτρεπτά (με όρους εξωτερικού δανεισμού) όρια, κρίνεται ρεαλιστική υπό το πρίσμα της θεώρησης της πορείας των άδηλων πόρων. Η κατά 47% αύξησή τους στο πρώτο δίμηνο, υποδηλώνει ότι θα συνεχισθεί και εφέτος ο επαναπατρισμός κεφαλαίων μέσα από τα κονδύλια των άδηλων πόρων, σαν απόρροια της σταθεροποίησης της οικονομίας και του θετικού ^{ψυχολογικού και} επιχειρηματικού κλίματος που επικρατεί στην οικονομία.
- 7.- Η προσδοκώμενη αναθέρμανση των χρηματιστηριακών αξιών, η αύξηση των επενδύσεων και ^{μάλιστα} των ιδιωτικών, η συγκράτηση των πληθωριστικών προσδοκιών κι'η κάμψη του πληθωρισμού με τη συνακόλουθη κάμψη των επιτοκίων, η επιβράδυνση της διολίσθησης της δραχμής κι'ο προσανατολισμός μεγαλύτερου τμήματος των δημοσίων δαπανών προς τον παραγωγικό τομέα της οικονομίας (μεγάλα έργα), συνιστούν κατευθύνσεις, που, αν ακολουθηθούν σύμφωνα με το πρόγραμμα, θα απορροφήσουν την υπερβολική ρευστότητα της οικονομίας, ματαιώνοντας τον ελοχεύοντα κίνδυνο μεταστροφής αυτής της ρευστότητας προς την κατανάλωση και τις εισαγωγές.
- 8.- Ανεξάρτητα από το πόσο "παραγωγικός" ή "καταναλωτικός" είναι ο χαρακτήρας του εμπορικού ελλείμματος, ένα έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, που δεν διογκώνει τον εξωτερικό δανεισμό της χώρας αλλά καλύπτεται από τις αυτόνομες εισροές κεφαλαίων, μπορεί να γίνει αποδεκτό εφόσον εξυπηρετεί την ανάπτυξη.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες που επιδιώκουν μια στήριξη των αναπτυξιακών τους ρυθμών, προβλέπεται να υποστούν μια σχετική επιδείνωση στο εξωτερικό τους ισοζύγιο κατά το 1988.

Εξ άλλου, όσον αφορά τη δυνατότητα κάλυψης του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών από τις αυτόνομες εισροές κεφαλαίων, αξίζει ν'αναφερθεί η τάση των πρώτων διμήνων του '87 και '88 όπου είχαμε και πάλι κάλυψη της τάξης του 40% και 75% αντίστοιχα (παρόλη την εποχιακή έξαρση του ελλείμματος).

Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι α) οι εκτιμήσεις για χαμηλές τιμές πετρελαίου, σε συνδυασμό με την περυσινή αποθεματοποίηση δεν θα οδηγήσουν σε σοβαρή διόγκωση των εισαγωγών καυσίμων, και β) τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας είναι σε υψηλό επίπεδο και αντιστοιχούν σε εισαγωγές 4 μηνών περίπου.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ
ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
% ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

<u>ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ</u>		<u>1987</u>	<u>1988</u>
Ακαθ.εγχώριο προϊόν, σε αγοραίες τιμές		-0,5	2,0
Ιδιωτικές επενδύσεις		4,0	8,0
Δημόσιες επενδύσεις		-14,2	5-6
Ακαθ.εγχώριο προϊόν, σε τιμές συντελ.παραγωγής		-0,6	2-2,5
Προϊόν πρωτογενή τομέα		-4,5	5-6
Προϊόν δευτερογενή τομέα		-1,1	2,5
Προϊόν τριτογενή τομέα		0,6	1,0
<u>ΔΕΙΚΤΕΣ</u>		<u>1987</u>	<u>1988</u>
Δείκτης τιμών καταναλωτή	-3μηνο Ιαν/Μαρτ-	4,7	2,4
Όγκος Λιανικών πωλήσεων	-Ιαν-	3,5	10,2
Δείκτης Μεταποιητικής παραγωγής	-Ιαν-	-5,3	10,2
Δείκτης ορυχείων	-Ιαν-	-8,0	14,2
Δείκτης Ηλεκτρισμού-Φωταερίου	-Ιαν-	6,1	7,2
Δείκτης παραγωγής κεφαλαιουχ.αγαθών	-Ιαν-	-4,8	10,1
Δείκτης καταναλωτικών αγαθών	-Ιαν-	-4,4	11,8
Δείκτης Διαρκών καταναλ.αγαθών	-Ιαν-	-12,7	-1,9
Όγκος Αδειών οικοδομών	-2μηνο Ιαν/Φεβρ-	-10,0	31,7
Κατανάλωση τσιμέντου στο εσωτερικό	-2μηνο Ιαν/Φεβρ-	6,2	13,9